

Sektör Haberleri

Çelik Boru ve Profil İmalatçıları Derneği

31 Mayıs 2024

- Türkiye’de İthal Hurda Fiyatları AB Çıkışlı Bağlantılarla Hafifçe Yükseldi 3-4
- Talebe Yönelik Kaygılar Oluştugu İçin Demir Cevheri Fiyatları Yeniden 115\$/Mt CFR’a Geriledi 4-5
- Türkiye’de Yerel Kutu Profil Fiyatları Olumsuz Görünüm Sebebiyle Değişmedi 5-6
- Kanada-Dikişli Karbon Çelik Boru Anti-Damping Gözden Geçirme Soruşturması Tamamlandı 6-7
- Türkiye Spot Yassı Mamul Piyasası Olumsuz Beklentiler Nedeniyle Aşağı Yönlü 7
- Avrupa’da Sıcak Rulo Sac Fiyatları Yavaş Alımlar Nedeniyle Yatay, Koruma Önlemlerinin Yarattığı Belirsizlik İthalatı Etkiliyor 8-9
- AB Koruma Önlemlerini İki Yıl Uzattı, Sıcak Rulo Sac ve Filmaşin İthalatına Teknik Düzenlemeler Yaptı 9-10
- DİR’de Kısıtlama, İhracatın Rekabetçiliğine Darbe Olur 10-12
- Gemi Trafiği Süveyş Kanalı’nda Dibe Vurdu, Ümit Burnu’nda İki Katına Çıktı 13-15
- IIF Raporu: Türkiye’ye Yabancı Sermaye Girişinin 2025’te Artması Bekleniyor 15-17
- ABD, Avrupa ve Çin Hidrojen Tedarikine Hâkim Olacak 17-18

Türkiye’de İthal Hurda Fiyatları AB Çıkışlı Bağlantılarla Hafifçe Yükseldi

Steelorbis

Bu hafta Türkiye’de yapılan birçok Avrupa çıkışlı hurda bağlantısında fiyatların dip seviyeleri geride bırakarak hafifçe yükseldiği gözlemlendi.

SteelOrbis'in edindiği bilgiye göre, Marmara’da faaliyet gösteren bir çelik üreticisi, Haziran ayında sevk edilmek üzere İngiltere çıkışlı HMS I/II 80:20 hurdayı 373\$/mt CFR ve değirmen hurdasını 398\$/mt CFR seviyesinden aldı. Aynı bölgeden başka bir üretici yine İngiltere çıkışlı olarak Haziran sevkiyatlı olmak üzere HMS I/II 80:20 hurda alımını 375,5\$/mt CFR, değirmen hurdası ve bonus kalite hurda alımını ise 400,5\$/mt CFR seviyesinden gerçekleştirdi. Bu haftanın başında Belçika çıkışlı bir hurda bağlantısı 374\$/mt CFR seviyesinden gerçekleşmişti ancak bir önceki İngiltere çıkışlı hurda alımı 372\$/mt CFR seviyesinden yapılmıştı. SteelOrbis, Avrupa çıkışlı HMS I/II 80:20 hurda fiyatlarını önceki ortalama 373\$/mt CFR'dan 373-375,5\$/mt CFR aralığına revize etti.

Bazı piyasa kaynakları, Türkiye’de ithal hurda fiyatlarının dibeye vurduğunu ve artık bir miktar yukarı yönlü düzeltme görebileceğini belirtiyor. Ancak sadece birkaçı deep sea hurda fiyatlarında yükseliş beklediği için fiyatlardaki hafif artış piyasada heyecan yaratmıyor. Bir hurda tedarikçisi SteelOrbis’e yaptığı açıklamada, “Geçmiş yıllara göre nihai mamul satış fiyatları ve tonajları oldukça düşük. Türk üreticilerin üzerinde ciddi bir baskı var ve bu da hurda pazarlıklarına yansıyor,” yorumunu yaptı. Avrupalı kaynaklar, bölgedeki toplama fiyatlarının 307-310€/mt DAP bandına gerilediğini bildiriyor. Avrupalı üreticilerin hurda alış fiyatları 315€/mt fabrika çıkışı seviyelerinde yer alırken bölgede talep iyi. Almanya’da faaliyet gösteren bir alt toplayıcı, “Talep var ama hurda akışı yeterli değil. Alış fiyatlarımızı düşürdüğümüzde teklif tonajları hızla düşüyor,” yorumunu yaptı. Başka bir Alman alt toplayıcı, bu hafta başında 310€/mt DAP seviyesinden satış gerçekleştirdiklerini ve bağlantıdaki hurda kalitesinin iç piyasada satılmayıp ihracata daha uygun olması nedeniyle stoklarını düşürmeyi düşündüklerini belirtti.

Türkiye, 16-20 Haziran tarihleri arasında Kurban Bayramı nedeniyle tatile girecek. Bu yüzden bazı piyasa oyuncularını, üreticilerin bu dönemde ara vermelerinin, tatil sırasında vardiyalarını azaltmalarının veya bakım çalışmasına girmelerinin beklenebileceğini söylüyor. Nihai mamul segmentinde kısa vadede bir değişiklik görülmediği sürece Türkiye’de ithal hurda fiyatlarının dar bir aralıkta kalması bekleniyor.

Talebe Yönelik Kaygılar Oluştugu İçin Demir Cevheri Fiyatları Yeniden 115\$/Mt CFR’a Geriledi

Steelorbis

Çin’de ithal demir cevheri fiyatları, vadeli çelik fiyatlarındaki görünür gevşeme ve olumsuz beklentiler nedeniyle 30 Mayıs tarihinde aşağı yönlü hareket etti. Son zamanlarda çelik talebinin beklenenden az olması ve arzın yükselmesi gibi durumlarla birlikte Çin hükümetinin 2024 yılında ham çelik üretimini kontrol edeceğine yönelik açıklaması kaygı yarattı.

%62 tenörlü toz cevher fiyatları günlük 3\$/mt ve haftalık 5,1\$/mt düşüşle 115,25\$/mt CFR seviyesinde kaydedildi. Brezilya çıkışlı %65 tenörlü demir cevheri fiyatları ise günlük 1,75\$/mt ve haftalık 4,4\$/mt düşüşle 130,9\$/mt CFR seviyesinde yer alıyor.

30 Mayıs tarihinde Corex platformunda 763.900 mt demir cevheri için 39 bağlantı yapıldı. 170.000 mt %65 tenörlü Carajas toz cevher 25 Mayıs-3 Haziran sevkiyatlı olmak üzere 130,9\$/mt CFR’dan el değiştirirken 90.000 mt %60,5 tenörlü Jimblebar karışık toz cevher 26 Haziran-5 Temmuz sevkiyatlı olmak üzere Temmuz ayı %62 tenörlü demir cevheri endeksinin 8,3\$/mt altından satıldı. Bununla birlikte 12.026 mt %63,42 tenörlü toz cevher için Çin teslim 865 RMB/mt (121,7\$/mt) seviyesinden bağlantı yapıldı.

Bahsi geçen hafta içinde ithal demir cevheri fiyatları limanlara ulaşan demir cevheri tonajının artmasına bağlı olarak gevşedi. Öte yandan eritilmiş demir üretiminin düşmesi demir cevheri talebini zayıflattı. Önümüzdeki hafta küresel piyasada demir cevheri sevkiyatlarının daha da artması arz tarafından demir cevheri fiyatlarını olumsuz etkileyecek. Haziran ayında havaların ısınmasının çelik piyasasını olumsuz etkilemesi ve fiyatları düşürmesi bekleniyor.

Çin Devlet Konseyi, 2024-2025 yıllarında çelik kapasitesi ve kapasite kullanım oranlarının sıkı bir şekilde denetlenmesine yönelik bir plan yayımladı. Bu plan kapsamında yeni kapasitelere dair bir bilgi verilmesine de yalnızca A seviyesinde çevre performansına ulaşan üreticilerin kapasitelerini kademeli olarak artırmalarına izin verilecek. Ancak piyasa oyuncuları, hükümetin 2024 yılında ham çelik üretimini kontrol altında tutmak isteyebileceğini belirtti. SteelOrbis'e konuşan bir tüccar, "Bu açıklamadan sonra çelik fiyatlarında görülecek bir artış uzun süreli olmayacaktır. Piyasa gün içinde gevşedi ve aynı sıkıntılı duruma geri döndük," şeklinde konuştu.

Çin'ded ithal demir cevheri fiyatlarının önümüzdeki hafta sınırlı bir aralıkta dalgalanması, uzun vadede ise gevşemesi bekleniyor.

Bugün itibarıyla Dalian Emtia Borsası'nda vadeli demir cevheri fiyatları 23 Mayıs'a kıyasla 41 RMB/mt (5,8\$/mt) ve 29 Mayıs tarihine kıyasla %2,37 düşüşle 865 RMB/mt (121,7\$/mt) seviyesinde yer almaya başladı.

Bugün itibarıyla Şanghai Vadeli İşlemler Borsası'nda vadeli inşaat demiri fiyatları 23 Mayıs tarihine kıyasla 38 RMB/mt (5,3\$/mt) ve 29 Mayıs tarihine kıyasla %0,08 düşüşle 3.737 RMB/mt (526\$/mt) seviyesinde yer alıyor.

Türkiye'de Yerel Kutu Profil Fiyatları Olumsuz Görünüm Sebebiyle Değişmedi

Steelorbis

Bu hafta Türk boru üreticileri, talep olmamasına ve ekonomik zorluklara rağmen fiyatlarını aynı seviyelerde tuttu. Birkaç üretici, dış piyasalara verdiği tekliflerde indirim yapsa da devamlı alıcılar hariç pek fazla talep görmedi. Olumsuz görünümü ve sıcak rulo sac segmentinde beklenen düşüşü göz önünde bulunduran üreticiler, önümüzdeki haftalarda kutu profil fiyatlarının aşağı yönlü hareket etmesini bekliyor.

Böylelikle yerel kutu profil fiyatları geçtiğimiz haftanın sonunda olduğu gibi 700-750\$/mt fabrika çıkışı bandında yer aldı.

Dış piyasalara verilen teklifler yaklaşık 750-800\$/mt FOB aralığından duyuldu. Ancak kaynaklar, alıcı çekmek amacıyla küçük ile orta ölçekli üreticilerin alıcı yaklaşık 720-740\$/mt FOB ve büyük ölçekli üreticilerin de 690-700\$/mt FOB seviyelerinden teklifler verdiğini bildirdi.

Kanada-Dikişli Karbon Çelik Boru Anti-Damping Gözden Geçirme Soruşturması Tamamlandı

ÇİB

Kanada tarafından ülkemiz menşeli "Dikişli Karbon Çelik Boru" ithalatına karşı açılan Anti-Damping Gözden Geçirme Soruşturması ile Soruşturma takvimine ilişkin daha önce bilgilendirmeler iletilen hususta Kanada Sınır Hizmetleri Ajansı (CBSA) tarafından mevcut önlemlerin sona ermesi halinde dumpingin devam etme veya yeniden başlama olasılığı değerlendirilmiş ve bu kapsamda yürütülen Soruşturma tamamlanmıştır. CBSA bu konudaki Kararını 9 Mayıs 2024, gerekçeli Kararını ise 24 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla yayımlamıştır.

Ekte bir örneği sunulan Karar kapsamında CBSA tarafından "Special Import Measures Act (SIMA) 76.03(7)(a)" hükümlerine göre mevcut önlemlerin sona ermesi halinde soruşturma kapsamı ürünlerde dumpingli satışın devam etme veya yeniden başlama olasılığının bulunduğuna karar verilmiştir.

Diğer taraftan, "SIMA 96.1" hükümleri uyarınca, söz konusu karardan doğrudan etkilenen kişilerin "Kanada Federal Temyiz Mahkemesine (Federal Court of Appeal)" başvuru yapma yolu açık olup, "karardan doğrudan etkilenen kişiler" tanımına soruşturma konusu ürünlerin Kanadalı üreticileri, ihracatçıları ve ithalatçıları girmektedir.

CBSA'nın Kararı akabinde, Kanada Uluslararası Ticaret Mahkemesi (CITT) tarafından daha önce belirtilen takvim çerçevesinde, mevcut önlemlerin süresinin sona ermesinin yerli

üreticiler üzerinde bir "zarar" veya "zarar tehdidi" ile sonuçlanma olasılığına ilişkin bir soruşturma yürütülmekte olup CITT'nin bu kapsamdaki kararı açıklanıncaya kadar mevcut anti-damping önlemleri uygulanmaya devam edecektir.

Türkiye Spot Yassı Mamul Piyasası Olumsuz Beklentiler Nedeniyle Aşağı Yönlü

Steelorbis

Yerel talebin uyguladığı baskı ve sıcak rulo sac piyasasının belirsizliğinin sonucu olarak bu hafta Türkiye spot yassı mamul piyasasında beklenen düşüş yaşandı. Hurda piyasasında beklentiler biraz olumlu olsa da yassı mamul tüccarlarının çoğu piyasanın toparlanmadığını ve Kurban Bayramı yaklaştığı için bir süre daha böyle kalacağını ifade attı.

Zayıf talep ve diğer olumsuzluklar nedeniyle ülkede kabul edilebilir sıcak sac fiyatları geçen hafta kaydedilen 650-670\$/mt depo çıkışı bandından yaklaşık 640-660\$/mt depo çıkışı aralığına geriledi.

SteelOrbis'e konuşan bir tüccar, "Maalesef piyasanın son derece kötü koşulları ve talebin sınırlı olması nedeniyle spot yassı mamul piyasasında makul fiyatlar bulamıyoruz. Bu yüzden çoğu tüccar zararına satış yapmak zorunda kalıyor," ifadelerini kullandı.

Soğuk sac piyasasında da benzer bir hareket gözlemlendi ve fiyatlar geçen hafta kaydedilen 770-795\$/mt depo çıkışı seviyesinden 780-800\$/mt depo çıkışı bandına indi. Ancak birkaç tedarikçi kabul edilebilir seviyelerin üzerinden, 800-810\$/mt depo çıkışı bandından teklif verirken bu seviye mevcut piyasa koşullarında makul bulunmadı.

Avrupa'da Sıcak Rulo Sac Fiyatları Yavaş Alımlar Nedeniyle Yatay, Koruma Önlemlerinin Yarattığı Belirsizlik İthalatı Etkiliyor

Steelorbis

Avrupa Birliği'nde yerel sıcak rulo sac fiyatları, yerel satışların yavaş seyretmesine rağmen üreticilerin fiyatlarını "koruyup" indirim yapmaya yanaşmaması nedeniyle geçtiğimiz hafta boyunca çoğunlukla yatay seyretti. Öte yandan koruma önlemlerinin yarattığı belirsizlik ithalat segmentini etkilerken piyasa oyuncuları 30 Haziran 2024 tarihinde kotaların sona ermesinden önce Avrupa Komisyonu'nun kararını bekliyor.

İtalyan üreticilerin resmi teklifleri Temmuz teslimatlı olmak üzere 640-650€/mt fabrika çıkışı bandından duyulurken Kuzey Avrupa'da Temmuz ve Ağustos teslimatlı olmak üzere yaklaşık 640-660€/mt fabrika çıkışı aralığında kaydedildi. Öte yandan hem İtalya hem de Kuzey Avrupa'da kabul edilebilir fiyatlar 630-640€/mt fabrika çıkışı bandında yer aldı. Bir piyasa oyuncusu, "Üreticiler tekliflerini değiştirmemeye çalışıyor. Hem otomotiv hem de inşaat sektörlerinden fazla talep olmadığı için yakın zamanda toparlanma olmayacaktır," ifadelerini kullandı.

Bununla birlikte çoğu ithal teklif geçen hafta olduğu gibi 600-620€/mt CFR bandında yer alırken müşteriler yeni koruma önlemlerini beklediği için kimse Asya'dan alım yapmak istemedi ve piyasa oldukça sessiz kaldı. SteelOrbis'e konuşan İspanya merkezli bir tüccar, "Asya çıkışlı sıcak rulo sac kargolarının Ekim ayı civarında ulaşması bekleniyor. Japonya ve Vietnam çıkışlı malzemenin varışı ise Ocak ayını bulabilir," dedi.

Hindistan çıkışlı sıcak rulo sac teklifleri Temmuz sevkiyatlı olmak üzere 650-655\$/mt CFR (yaklaşık 600-605€/mt CFR Güney Avrupa) bandından duyuldu. Vietnam ve Japonya çıkışlı teklifler ise 590-610€/mt CFR İtalya ve 620€/mt CFR İspanya seviyesinde kaydedildi.

Bir piyasa oyuncusu, "Uzatılmadığı koşulda güncel kotalar 30 Haziran tarihine kadar sürecek," dedi. Avrupa Komisyonu 9 Şubat 2024 tarihinde aralarında sıcak rulo sac da bulunan 26 ithal ürün için uygulanan koruma önlemlerini incelemeye başladığını ifade etmişti.

Bu inceleme talebi, koruma önlemlerinin önemli zararlardan kaçınmak ya da bunları gidermek adına gerekli olduğunu öne süren 14 AB üye ülkesi tarafından talep edilmişti.

Kaynaklara göre “diğer ülkeler” adı altında bulunan kotada belirsizlik olduğu için Avrupalı müşteriler geçtiğimiz haftalar boyunca Türkiye’de daha “güvenli” bulunan malzeme alımı yaptı. Geçtiğimiz haftanın sonunda, bu haftanın başında Türkiye çıkışlı 45.000 mt sıcak rulo sac bağlantısının vergiler dahil yaklaşık 600€/mt CFR’den yapıldığı duyulmuştu. Bu haftanın sonunda ise yeni bağlantı fiyatının 610-620€/mt CFR olduğu tahmin ediliyor.

AB Koruma Önlemlerini İki Yıl Uzattı, Sıcak Rulo Sac ve Filmaşın İthalatına Teknik Düzenlemeler Yaptı

Steelorbis

Avrupa Komisyonu, AB çelik sektörünün uğrayabileceği zararları önlemek için koruma önlemlerinin gerekli olmaya devam ettiğini tespit ederek 26 çelik ürününün ithalatına yönelik koruma önlemlerini 30 Haziran 2026 tarihine kadar iki yıl daha uzatmaya karar verdiğini açıkladı. Koruma önlemleri uzatılmasaydı mevcut kota 30 Haziran 2024 tarihinde sona erecekti.

Sıcak haddelenmiş yassı mamul ve filmaşın ithalatının etkinliğini ve ürünlerin geleneksel ticaret akışlarını korumak amacıyla söz konusu ürünlere yönelik önlemlerin işleyişine bazı teknik düzenlemeler getirildi. Komisyon, her iki ürün kategorisine ilişkin kotanın çeyreklik kota döneminin ilk gününden tükenmesinin önüne geçmek amacıyla her kota döneminin başında her bir ülkeye ayrılan vergiye tabi kota tonajını %15 kısıtlamaya karar verdi. Böylece pazardaki ithalat baskısının azalması hedefleniyor.

Bu değişikliğin sebebi olarak açıklamada, “Son dönemde piyasada görülen gelişmeler sonucunda bazı ürün kategorilerindeki kalan kotalar kapsamında AB’ye geleneksel pazarlardan ürün ihracatı önemli ölçüde azalırken, kalan kotalar kapsamında yeni ülkelerden AB’ye yapılan ihracat kısa sürede önemli ölçüde arttı. Ticaret akışlarındaki bu değişiklik, bazı ürün kategorilerine yönelik önlemlerin işleyişini olumsuz etkiledi,” ifadelerine yer verildi.

Öte yandan Mozambik, AB-Güney Afrika Kalkınma Topluluğu Ekonomik Ortaklık Anlaşması kapsamındaki koruma önlemlerine geçici olarak tabi tutulmadığından komisyon, 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren Mozambik'i koruma önlemi kapsamına dahil edecek.

DIR'de Kısıtlama, İhracatın Rekabetçiliğine Darbe Olur

Steelorbis

Ticaret Bakanlığı'nın Dahilde İşleme Rejimi'nde (DİR) sınırlandırmaya gideceği bilgisi, ihracatçıyı endişelendirdi. Sektör temsilcileri, süreçte istişare talep ediyor.

Ticaret Bakanlığı'nın Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında birtakım önlemleri devreye almak üzere olduğu bilgisi ihracatçılar arasında endişeye yol açtı. DİR sürelerinin kısaltılması, bazı girdilerin yerli alıma yönlendirilmesi ve sektörel bazlı değerlendirmeler yapılarak DİR rejiminin yüksek teknoloji ürünler için kullanılması gibi hususların gözden geçirileceği belirtiliyor. Yanı sıra antidamping, gözetim ve kota gibi önlemlere DİR kapsamında getirilen muafiyetlerin kaldırılabilceği de iş çevrelerinde konuşuluyor. KDV gibi yurtiçi vergilerin de kesin suretle alınmasının söz konusu olabileceği gelen bilgiler arasında.

Bu noktada yerli hammadde ve ara mamul üreticileri DİR'in suistimal edildiği durumların önüne geçilmesi için sistemin disipline edilmesi gerektiğini savunurken, DİR kapsamında ithalat yapan, çoğunluğu bitmiş ürün imalatçısı birçok sektör uygulamanın zorlaştırılması halinde rekabet sorunu yaşayan yüzlerce firmanın üretim, ihracat ve istihdam kaybı yaşayacağı uyarısında bulunuyor.

GÜLTEPE: Tüm sektörlerle istişare edilmeli

Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, DİR'in Türkiye ihracatı için önemine vurgu yaparken bu tür düzenlemelere toptancı bir bakışla yaklaşılması ve sektör paydaşları ile istişare edilmesine işaret etti. Gültepe, "DİR ihracatçıyı rahatlatan bir uygulama. Umuyoruz yapılan çalışma ihracatı kolaylaştırıcı

yönde olur. Yürürlüğe girmeden önce ihracatçılarla paylaşılmalı, tüm sektörlerle istişare edilmeli” diye konuştu.

EROLDU: Yatırımın çekiciliği azalacaktır

DİR’de bazı yapısal değişiklikler yapılmasının bir süredir gündemde olduğunu hatırlatan Otomotiv Sanayi Derneği (OSD) Başkanı Cengiz Eroldu da EKONOMİ’ye kamu yönetimi ile temasta oldukları ve otomotiv sanayisinin hassasiyetlerinin aktarıldığı bilgisini verdi. Türkiye’nin ihracat lideri olan otomotivin rekabetçiliği açısından DİR’in etkili şekilde kullanılan önemli bir araç ve kritik bir teşvik mekanizması olduğunu belirten Eroldu, “Küresel otomotiv sektöründeki hızlı teknolojik gelişim ve çetinleşen küresel ticaret ortamı göz önüne alındığında, DİR’in sınırlandırılması, sanayimizin ihracat rekabetçiliğini olumsuz etkiler. Orta vadede ülkemizin otomotivdeki yatırım çekiciliğini kaçınılmaz olarak azaltacaktır” görüşünü paylaştı. DİR’in kısıtlanması bir yana, daha da sadeleştirilerek sektörel bakış açısıyla rejimin iyileştirilmesinin otomotiv sanayisi için kritik öneme sahip olduğuna dikkat çeken Eroldu, “Otomotiv sanayisinin dinamiklerine ve ihtiyaçlarına kamu yönetimimiz hakim. Olası düzenlemenin ihracat rekabetçiliğini koruyacak şekilde yapılacağına inanıyoruz” diye konuştu.

Otomotiv İhracatçıları Birliği (OİB) Başkanı Baran Çelik de, “DİR’de kısıtlama büyük zorluklar altında ihracat yapmaya çalışan ihracatçının kötü etkilenmesine sebep olacağı kesindir” dedi.

ÖZKADI: Olası bir değişiklik maliyetleri yüzde 15-20 artırabilir

TÜRKBESD Başkan Yardımcısı Fatih Özkadı, DİR’in ihracata katkısına dikkat çekerek, yapılacak değişikliğin sektörü zorlayacağını ifade etti. Özkadı, “Pandemi sonrası Çin beyaz eşya üreticilerinin AB’de ciddi pazar payına ulaşmaları karşısında AB’deki rekabet çok çetin bir hal aldı. Özellikle çelik hammaddelerdeki DİR kullanımının kaldırılması veya kısıtlanması durumunda, çelik hammadde tedarikindeki maliyetlerin yüzde 15-20 civarında artmasına sebep olacağından özellikle AB başta olmak üzere uluslararası alanda rekabet edilebilirliğimiz çok ciddi sıkıntı ile karşılaşması mümkündür” diye konuştu.

Öksüz: Suistimallerin önüne geçilmesi için disipline edilmesi gerekiyor

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, DİR'e yönelik çalışmaları EKONOMİ'ye değerlendirdi. DİR'in ihracatçıların kullandığı önemli bir enstrüman olduğunu kaydeden Öksüz, buna karşın uygulamanın disiplin altına alınması gerektiğini de vurguladı. Uygulamanın bazı firmalarca suiistimal edildiğini, bunu ilgili bakanlıklarla yaptıkları görüşmelerde de dile getirdiklerini aktaran Öksüz, "DİR'in doğru ve kuralına uygun kullanılmasını önemli buluyoruz. Bu konuda çeşitli öneriler getirdik zaman içinde. Yapılan ithalattan şahit numune alınması bu önerilere bir örnek. Türkiye'de yeterli kapasiteye sahip ürünlerde DİR verilmemesi ya da yüzde 50-yüzde 50 verilmesi de sunduğumuz tekliflerden biriydi. Bakanlığın nasıl bir karar vereceği önemli. Bu karar alınırken düzgün çalışan ihracatçının önünü kapatmamak gerekiyor, ama diğer taraftan da suistimallere engel olunmalı" ifadelerini kullandı.

Fayat: Sektöre son toprak atılmış olur

Son iki yıldır sıkıntı yaşayan hazır giyim sektörü de tedirgin. TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sanayi Meclis Başkanı Şeref Fayat, "İhracatçılar tamamen içerideki üretimemecbur bırakılmaya çalışılıyor" yorumunda bulunurken, "Fiyat tutturamadığımız, rekabet edemediğimiz, iş yapmanın hiç bu kadar zor olmadığı bir dönemdeyiz. Herkesin bu kadar bezgin olduğu bir süreçte bir de DİR de kısıtlanırsa, bu en basit tabirle sektörün üzerine son toprağın da atılması olur" dedi.

12. KALKINMA PLANI'NDA YER ALIYOR

İlk kez 12. Kalkınma Planı'nda gündeme gelen değişiklik, planın 361'inci maddesinde şöyle formüle edilmişti: "İhracatta yurtiçi katma değer ve çıktı ürünün teknolojik seviyesini artırmak üzere Dâhilde İşleme Rejiminin öncelikli hedef ürün ve sektör kapsamına ilişkin düzenleme yapılacaktır."

Gemi Trafiği Süveyş Kanalı'nda Dibe Vurdu, Ümit Burnu'nda İki Katına Çıktı

Nasıl Bir Ekonomi

Husilerin Kızıldeniz'de İsrail ile bağlantılı ticari gemilere aralıklarla devam eden saldırıları nedeniyle Doğu-Batı deniz ticareti Güney'e kaydı.

Husilerin Kızıldeniz'de İsrail ile bağlantılı ticari gemilere saldırılarının Aralık 2023'te yoğunlaşmaya başlamasının ardından Süveyş Kanalı'nda ticari gemi trafiği durma noktasına gelirken, Babu'l Mendeb Boğazı'nda yüzde 60 yavaşladı. Ticari gemilerin rotalarını çevirdiği Ümit Burnu'nu dolaşan gemilerin sayısı ise yüzde 125 arttı. En keskin sıçrama konteyner ve LNG trafiğinde görüldü.

Küresel deniz ticaretinin yüzde 15'inin yapıldığı Süveyş Kanalı'nda gemi trafiği, son altı ayda yüzde 85 gerilerken, denizcilik şirketlerinin çoğunun rotasını kaydırdığı Ümit Burnu'ndan ticari gemi geçişleri yüzde 125 arttı. İran'ın desteklediği Yemen'deki Husilerin, Kızıldeniz ve Babu'l Mendeb Boğazı'nda İsrail ile bağlantılı olduğu düşünülen ticari gemilere saldırıları, geçen yıl aralıkta yoğunlaşmasının ardından sürüyor.

Saldırıların artmasıyla gemi şirketlerinin rotalarını çoğunlukla Ümit Burnu'na çevirmesi, Süveyş Kanalı, Babu'l Mendeb Boğazı ve Ümit Burnu'ndaki deniz ticaret dinamiklerinde büyük değişikliğe yol açtı. MarineTraffic verilerine göre, Süveyş Kanalı'nı kullanan konteyner, kuru ve yaş yük, Ro/Ro, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), LPG ve karışık kuru yük gemilerinin sayısı son altı ayda yüzde 85 azaldı. Husilerin ticari gemilere saldırılarının yoğunlaşmasından önceki ay olan Kasım 2023'te Süveyş Kanalı'nı kullanan toplam gemi sayısı 1094 oldu.

Nisanda 159'a kadar düştü

Aralık 2023'te Husilerin ticari gemilere saldırılarının yoğunlaşması sonrası uluslararası gemicilik şirketlerinin rotalarını Ümit Burnu'na çevirmeye başlamasıyla Süveyş Kanalı'ndaki trafik hızla yavaşladı. Süveyş Kanalı'ndan Aralık 2023'te toplam 923 gemi geçerken, bu rakam ocakta 233, şubatta 94 ve martta 85'e geriledi. Geçen ay ise Süveyş Kanalı'nı toplam 159 gemi kullandı. Böylece, küresel deniz ticaretinin yüzde 15'inin yapıldığı ve Akdeniz'i

Kızıldeniz'e bağlayarak Asya ve Avrupa arasındaki en kısa rotayı sunan Süveyş Kanalı'nda gemi trafiği, son 6 ayda yüzde 85 yavaşladı.

Babu'l Mendeb Boğazı'nda da gemi trafiği son altı ayda yüzde 60,7 azaldı. Bölgede tansiyonun tırmanmasından önceki ay olan Kasım 2023'te Babu'l Mendeb Boğazı'ndan konteyner, LNG, LPG, kuru ve yaş yük, Ro/Ro ve karışık kuru yük olmak üzere toplam 341 gemi geçerken, bu rakam Aralık 2023'te 310'a, bu yılın ocak ayında da 189'a geriledi. Boğazı kullanan gemi sayısı şubatta 151, martta 152, nisanda 134 oldu.

Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) da geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, Kızıldeniz'deki gemilere yönelik saldırıları kınadı ve durdurulması için Yemen'deki Husilerin üzerinde etkili olabilecek ülkelere nüfuzlarını kullanmaları çağrısında bulundu. Londra merkezli Birleşmiş Milletler (BM) ajansı IMO'nun açıklamasında, "yasa dışı ve kabul edilemez" olarak nitelendirilen saldırıların seyrüsefer özgürlüğü ile bölgesel ve küresel ticareti tehdit ettiği belirtildi.

IMO Genel Sekreteri Arsenio Dominguez, "Denizcilik endüstrisi, dünya çapında ülkeler ve milletler için hayati olan tedarik zincirlerini ayakta tutuyor. Masum denizci ve temel ürünleri taşıyan ticaret gemileri, jeopolitik gerilimlerden etkilenmeden serbestçe dolaşabilmeli" dedi.

KONTEYNER ARZINDA KISIT YAŞANIYOR

İngiltere merkezli uluslararası lojistik şirketi Westbound Satış Müdürü Tom Stainer, Ümit Burnu'nun alternatif bir rota olarak kullanılmaya başlandığını ve birçok nakliye hattının yolculuk mesafesi ve süresindeki artıştan kaynaklanan ek yakıt masraflarını karşılamak için tarifelerini yükselttiğini belirtti. Ümit Burnu rotasının geçici bir çözüm olmasının beklendiğini, bu yüzden söz konusu rotada gemicilik şirketlerinin birkaç ay süreceğini düşündükleri geçici bir hizmet sunulduğunu anlatan Stainer, şu anda boş konteynerların Uzak Doğu'ya geri götürülmesinde de aksaklık yaşanmaya başladığını dile getirdi.

Stainer, özellikle Çin'e geri dönen konteyner sayısının da çok fazla olmadığını altını çizerek, "Bu durum, Çin'in bazı ana limanlarında ekipman sıkıntısı yarattı ve birçok Avrupa ülkesinin talebinin arttığı yaz dönemine denk geldi. Örneğin, şu anda Birleşik Krallık'ta talep artıyor

ama yeterince konteyner yok. Bu yüzden fi yatlar da sürekli yükseliyor" dedi. Bölgedeki gerilim tırmanmadan önce navlun fi yatlarının ortalama 1000-1500 dolar seviyesinde olduğunu hatırlatan Stainer, şu anda ise 7 bin 500 ila 8 bin dolar arasında değiştiğine dikkat çekti. Mevcut durumun önümüzdeki 3-4 ay daha devam edeceğini belirten Stainer "Süveyş Kanalı ve Kızıldeniz'in ne kadar süre devre dışı kalacağını bilmek çok zor çünkü bu büyük ölçüde jeopolitik gelişmelere bağlı" dedi.

ÜMİT BURNU'NDA KESKİN SIÇRAMA

Gemilerin seyahat sürelerinin 10 ila 12 gün daha uzun dedi. Olduğu bir rota olmasına karşın, Kızıldeniz'deki saldırılar sonrası Ümit Burnu'nda gemi trafiği hızla yoğunlaştı. Kasım 2023'te Ümit Burnu'nu kullanan gemi sayısı 1682 iken, bu rakam Aralık 2023'te 1800, ocakta 2 bin 699, şubatta 2 bin 728'e yükseldi. Ümit Burnu'ndaki gemi sayısı martta 2 bin 922, nisanda 2 bin 873 oldu. Böylece, son 6 ayda Ümit Burnu'nu dolaşan gemilerin sayısı yüzde 125 arttı. Özellikle konteyner sayısı bu dönemde yüzde 260, LNG tankeri sayısı ise yüzde 180 artış gösterdi. Ortadoğu, Avrupa, Asya ve Afrika'daki birçok ülkenin ihracat ve ithalat için büyük ölçüde bağımlı olduğu Kızıldeniz hattı, özellikle Ortadoğu'dan Avrupa'ya ve Rusya'dan Asya'ya petrol ihracatı için önem arz ediyor.

IIF Raporu: Türkiye'ye Yabancı Sermaye Girişinin 2025'te Artması Bekleniyor

Nasıl Bir Ekonomi

Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF), Türkiye'nin ortodoks politikaları sürdürmesi durumunda 2025 yılında yurtdışındaki yerleşik kişilerden net sermaye girişlerinin artmasını beklediğini bildirdi.

IIF, gelişmekte olan ekonomilere sermaye girişlerine ilişkin raporunu yayımladı.

Bloomberght'nin haberine göre raporda, gelişmekte olan ülkelere toplam sermaye girişlerinin, doğrudan yabancı yatırım ve portföy özsermayesindeki güçlü toparlanmanın etkisiyle, bu yıl yaklaşık 220 milyar dolar artarak 903 milyar dolara çıkmasının beklendiği aktarıldı.

Türkiye'ye ilişkin değerlendirmelerin de yer aldığı raporda, daha sıkı politikaların ülkede cari açığın 2023'ün ilk çeyreğindeki 24,6 milyar dolardan 2024'ün ilk çeyreğinde 10,9 milyar dolara düşmesine yardımcı olduğu ve önemli miktarda yurt dışında yerleşik net sermaye akışının çekilmesini sağladığı aktarıldı.

Raporda, "Ortodoks politikaların sürdürülmesi durumunda Türkiye'ye yurt dışında yerleşiklerin net sermaye girişinin 2025'te artması bekleniyor." değerlendirmesinde bulunuldu.

Özellikle devam eden sıkı politikaların Türkiye'nin iç ve dış kırılma noktalarını daha da azaltacağı göz önüne alındığında Türkiye'ye net sermaye girişine ilişkin kısa vadeli beklentilerin yatırımcıların Türk varlıklarının sunduğu geniş getiri farklarını yeterince cazip bulup bulmayacağına bağlı olduğu belirtilen raporda, daha geniş faiz oranı farklarının Türkiye'nin yeterince büyük sermaye akışlarını çekmesine yardımcı olacağı beklendiği aktarıldı.

Raporda, Türkiye'nin reel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) büyümesinin 2025'e kadar öngörülen yavaşlamaya rağmen sanayileşmiş ülkelerin ortalama büyümesini geçeceğinin öngörüldüğü belirtilerek, bu olumlu büyüme farkının, özellikle yurt dışında yerleşik portföy ve doğrudan yabancı yatırımların net girişi şeklinde, yeterince büyük yabancı sermayeyi Türkiye'ye çeken bir başka faktör olmasının beklendiği ifade edildi.

S&P ve Fitch'in yakın zamanda Türkiye'nin kredi notunu yükseltmelerinin ardından yurt dışında yerleşik portföy sermayesi ve doğrudan yabancı yatırımların net girişlerinin 2025'e kadar ılımlı bir şekilde artacağını tahmin edildiği kaydedilen raporda, yurt dışında yerleşik alacaklılardan net dış borçlanmanın ise yavaşlayan reel GSYH büyümesi ve zayıf kredi talebinin etkisiyle azalmasının beklendiği aktarıldı.

Raporda, yurtdışında yerleşiklerin net sermaye girişinin 2023'teki 66 milyar dolar seviyesinden 2024'te 62 milyar dolara gerileyeceğinin ardından 2025'te 68 milyar dolara çıkacağı tahmin edildiği kaydedildi.

ABD, Avrupa ve Çin Hidrojen Tedarikine Hâkim Olacak

GMK Center / BloombergNEF

BloombergNEF'in (BNEF) ilgili raporunda, önümüzdeki on yılın sonunda Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ve Çin, güçlü düzenleyici destek ve iddialı büyüme hedefleri sayesinde, küresel düşük karbonlu hidrojen arzına hâkim olacağı belirtiliyor.

2030 yılına gelindiğinde bu üç pazarın, küresel temiz hidrojen üretiminin %80'ini oluşturması ve yıllık arzın 30 kat artışla 16,4 milyon tona çıkması bekleniyor.

2030 yılına kadar Amerika Birleşik Devletleri'nin düşük karbonlu hidrojen üretiminin %37'sini oluşturması, sübvansiyonlar ve vergi teşvikleri de dahil olmak üzere güçlü iç politika desteği sayesinde Avrupa ve Çin'in sırasıyla %24 ve %19'unu oluşturacağı öngörülüyor. Avrupa'daki hidrojen üretiminin büyük kısmının, İngiltere, Hollanda, İspanya ve Portekiz'den geleceği; Çin'deki duruma gelince, hükümet projeleri ve Pekin'in hedefleri hakkında bilgi eksikliği nedeniyle durumu izlemenin hâlâ zor olduğu aktarılıyor.

BNEF tarafından yayımlanan Yeni Enerji Görünümü 2024'e göre, tüm hidrojen türlerine olan talebin 2050 yılına kadar dört kat artışla 390 milyon tona ulaşması bekleniyor. Aynı zamanda metalurji, havacılık ve denizcilik gibi sanayilerin de bu gelişmeyi yönlendireceği belirtiliyor.

Tahminin, Paris Anlaşması'nda öngörüldüğü gibi küresel ısınmanın sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerinde sınırlandırıldığı sıfır emisyon senaryosu kapsamında yapıldığı ifade ediliyor. 2030'un sonuna kadar yaklaşık 95 GW'lık elektrolizörün devreye alınabileceği; bunun, bugün onaylanan kapasitenin neredeyse 10 katı olacağı kaydediliyor.

Bu yöntemin, önümüzdeki on yılda Asya-Pasifik bölgesindeki üretimin neredeyse tamamını karşılaması hedefleniyor. Aynı zamanda, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık gibi

büyük üreticilerden gelen arzın çoğunun “mavi” hidrojen, yani fosil yakıtlardan üretilen, ancak karbon yakalama ve depolamayla birleştirilmiş hidrojen olacağı bildiriliyor.

BNEF, elektrik üretimine gelince, yeşil enerji üretiminin 2030 yılına kadar ihtiyaç duyulan agresif emisyon azaltımlarının büyük kısmını sağlayabileceğini belirtiyor. Bunun, maliyet açısından rekabetçi düşük karbonlu çözümlerin henüz yaygınlaşmadığı çelik ve havacılık gibi sektörlerdeki zorlukların üstesinden gelmek için daha fazla zaman kazandıracığı anlaşılıyor. Sıfır emisyona ulaşmanın, yenilenebilir enerji kapasitesinin on yılın sonuna kadar üç katına çıkarılmasına bağlı olduğu aktarılıyor.

Geçiş, ek siyasi teşvikler olmadan, yalnızca ekonomik faktörlerden kaynaklansa bile, yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının, bu on yılın sonunda %50'yi aşabileceği belirtiliyor. Avrupa Çelik Birliği (EUROFER) Direktörü Axel Eggert tarafından yapılan tahmine göre, Avrupa çelik sanayiinin faaliyetlerini karbondan arındırmak amacıyla yılda 5 milyon ton hidrojene ihtiyacı bulunuyor. Bölgedeki büyük metalurji projelerinin, 2026-2027 yılına kadar hidrojen kullanımına hazır olacağı, ancak arzın bulunmadığı kaydediliyor.